

**KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W ŻARACH**

na lata 2018-2023

Beata Kłębukowska

BIBLIOTEKA JAKO „TRZECIE MIEJSCE”

Powszechny dostęp do cyfrowych źródeł wiedzy sprawił, że podstawowa rola bibliotek nie jest już wystarczająca. Ciekawą propozycją, mającą wypromować model nowoczesnej biblioteki jest przywołana przez Małgorzatę Kisilowską idea biblioteki jako „trzeciego miejsca”. Jest to kontynuacja koncepcji stworzonej na przełomie lat 80. i 90. XX wieku przez Raya Oldenburga, według której życie każdego człowieka toczy się w trzech przestrzeniach: domu, pracy i „trzecim miejscu” służącym odpoczynkowi i interakcjom z innymi ludźmi. Współcześnie rolę „trzeciego miejsca” odgrywają centra handlowe, gdzie można zrobić zakupy, spędzić czas w kinie, tamtejszym centrum rozrywki, lokalu gastronomicznym lub wygodna kanapa przed telewizorem. A przecież tę koncepcję można z powodzeniem zastosować do bibliotek. Na przewagę bibliotek wpływa silne zakorzenienie w świadomości społeczności lokalnej oraz fakt, iż pewnych zadań współczesne centra rozrywki nie są w stanie przejąć i służyć rozwojowi kultury, informacji i wiedzy w takim stopniu, jak biblioteki. Jednak, aby tak się stało, należy wprowadzić zmiany zarówno, jeśli chodzi o wygląd, jak i oferowane usługi.

Przeciętnemu czytelnikowi nie wystarczy już tradycyjna rola biblioteki polegająca na gromadzeniu i udostępnianiu zbiorów. Jak wynika z badań, użytkownicy oczekują od bibliotek także zaspokojenia potrzeb informacyjnych (w tym także możliwości skorzystania z Internetu i sprzętu komputerowego) poszerzonej oferty kulturalnej (wystawy, odczyty, koncerty i projekcje filmów), możliwości wypożyczeń zbiorów na innych nośnikach, niż te tradycyjnie udostępniane (audiobooki, ebooki, filmy, dokumenty dźwiękowe), kursów i zajęć dodatkowych, a nawet możliwości napicia się kawy w czasie odwiedzin. Biblioteki muszą uzupełnić swoją ofertę zgodnie z oczekiwaniami użytkowników, jeśli chcą odgrywać ważną rolę w życiu społecznym i kulturalnym małej ojczyzny. Aby przyciągnąć czytelników, powinny stać się konkurencyjne wobec miejsc, gdzie obecnie społeczeństwo spędza najwięcej wolnego czasu. Kluczowe jest uwzględnienie oczekiwań użytkowników, aby biblioteki mogły odgrywać rolę „trzeciego miejsca”.

Koncepcja pokazuje kierunek rozwoju placówki, który umożliwi:

- efektywne zarządzanie środkami publicznymi,
- realizację podstawowej misji instytucji wzbogaconej o wszelkie istniejące już i sprawdzone działania kulturalno-oświatowe,
- badanie potrzeb i zainteresowań użytkowników oraz poziomu satysfakcji z oferowanych przez Bibliotekę usług,
- poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania zamierzeń,

- kreowanie nowych kierunków rozwoju działalności w oparciu o współczesne technologie,
- wdrażanie zarządzania jakością i pomiaru jakości, a w efekcie podniesienie standardu życia mieszkańców Gminy Miejskiej Żary.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW WYJŚCIOWYCH I PROPONOWANYCH ZMIAN ORGANIZACYJNYCH

Zasoby lokalowe

Miejską Bibliotekę Publiczną tworzy sieć placówek, w skład których wchodzi budynek główny usytuowany przy ul. Wrocławskiej 11,a w nim agendy- dział Wypożyczeń Zbiorów w skład którego wchodzi Wypożyczalnia Ogólna i Galeria Ekslibrisu, dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, dział Informacji i Bibliografii połączony z Pracownią Multimedialną, Oddział dla Dzieci, dział wydawniczy eMBePe oraz dział Administracyjno-Gospodarczy. Ponadto w mieście działają trzy filie biblioteczne. Filia Nr 1 usytuowana w żarskich Kunicach przy ul. Grunwaldzkiej 3, Filia Nr 2 zlokalizowana w dzielnicy Zatorza przy ul. Okrzei 35, Filia Nr 3, której siedziba mieści się na jednym z największych żarskich osiedli przy ulicy Moniuszki 36. Jest to jedyna agenda Biblioteki przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo. Ponadto w mieście działa jeden punkt biblioteczny w Dziennym Domu Wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach.

Zabytkowy budynek główny od roku 2014, kiedy to został poddany ekspertyzie budowlanej z powodu pękających i rozsuwających się ścian i odpadających elementów elewacji, przeszedł szereg zabiegów zmierzających do wzmocnienia konstrukcji i przywrócenia dawnej świetności. W chwili obecnej zewnętrzna elewacja zyskała nowe oblicze. Można zdecydowanie powiedzieć, że jest to jedna z najbardziej widowiskowych budowli w mieście.

Warunki lokalowe większości wymienionych agend są dobre. Jednakże po dwuletnich pracach remontowych, związanych z elewacją budynku głównego, odnowienia wymagają pomieszczenia obsługi czytelników i ciągi komunikacyjne. Aby nadać Bibliotece bardziej współczesny i przyjazny dla czytelnika wygląd należałoby także wprowadzić przemyślaną koncepcję aranżacji wnętrz, poczynając od wymiany bardzo przestarzałych regałów bibliotecznych (lata 70 XX wieku) i zniszczonych wykładzin dywanowych skończywszy na dodatkach. Przykładem takiej placówki jest wschowska Biblioteka Publiczna, która również

mieści się w zabytkowym budynku, a jej wnętrza zostały przepięknie zaaranżowane, łącząc w sobie niezbędną nowoczesność i klasyczne piękno.

Jest to tylko jeden z wielu przykładów współczesnej koncepcji wnętrza biblioteki wkomponowanej w zabytkową strukturę. Myślę, że miasto Żary zasługuje na równie piękną Bibliotekę. Dlatego jednym z priorytetów w latach najbliższych winno stać się pozyskanie funduszy na remont i przemyślaną, profesjonalną aranżację wnętrza budynku przy ulicy Wrocławskiej.

Zasoby ludzkie

W MBP Żary w chwili obecnej zatrudnionych jest 17 osób. Pracownicy działalności merytorycznej 12 osób (12 etatów): w tym z wykształceniem wyższym bibliotekarskim – 7, wyższym humanistycznym-1, wykształceniem średnim bibliotekarskim – 2, średnim -1 +1 etat (trwa rekrutacja na stanowisko bibliotekarza)

Pracownicy niemerytoryczni: 6 osób (6,1 etatu)

W miarę potrzeb wprowadzane są zmiany w strukturze organizacyjnej MBP dostosowując kadrę do pełnienia nowych zadań wynikających z wdrażania technologii informatycznych i potrzeb użytkowników. Ważne jest również mobilizowanie pracowników do udziału w konferencjach, szkoleniach poszerzających kwalifikacje, ustawicznego samokształcenia, przygotowywania publikacji z zakresu bibliotekoznawstwa i regionalizmu. W związku ze zmieniającą się rolą biblioteki we współczesnym świecie oraz skomputeryzowanym systemie wypożyczeń, coraz bardziej rośnie zapotrzebowanie na kształcenie pracowników bibliotek w innych, niż ściśle związane z zawodem, kierunkach. Mowa tu np. o grafice użytkowej na potrzeby wielu imprez, jakie odbywają się w bibliotece, pozyskiwanie środków pozabudżetowych w związku z koniecznością aplikowania o inne środki niż te pochodzące z dotacji organizatora, czy kursy z zakresu pracy administracyjnej dostosowujące umiejętności do zmieniających się przepisów. Dodatkowo potrzebne są kwalifikacje dotyczące przygotowania i prowadzenie różnego rodzaju imprez dla dzieci i dorosłych, a także posiadania uprawnień warunkujących możliwość legalnego prowadzenia zajęć w okresie wakacji i ferii zimowych (kursy na wychowawców).

Zasoby sprzętowe

Miejska Biblioteka Publiczna realizuje program automatyzacji procesów bibliotecznych, w tym elektronicznej obsługi czytelnika, oparty o kompleksowy System Zarządzania Biblioteką PROLIB. Wszystkie stanowiska biblioteczne są wyposażone w sprzęt komputerowy, niezbędny do właściwego funkcjonowania elektronicznej wypożyczalni. Od grudnia 2014 r. czytelnicy żarskiej księżnicy mają możliwość korzystania z szerokiego wachlarza udogodnień jaki daje system. Znacznie skrócił się czas obsługi czytelnika i oczekiwania na realizację zamówień książek. Można w zaciszu domowym przeglądać poprzez Internet zasoby katalogowe Biblioteki, zamawiać książki i zarządzać własnym kontem. Funkcjonuje Wypożyczalnia Międzybiblioteczna (jak nie ma czegoś w MBP Żary, można to za pośrednictwem Biblioteki wypożyczyć z bibliotek w całej Polsce). System informuje czytelnika o tym, czy zamówione przez niego materiały są już dostępne w placówce i o zbliżającym się terminie zwrotu książek. Ponadto w Bibliotece funkcjonuje Pracownia

Multimedialna, w której użytkownicy mogą obecnie korzystać z 10 stanowisk komputerowych z bezpłatnym dostępem do Internetu. Mimo powszechnej informatyzacji nadal istnieje potrzeba rozwijania i doposażania takich miejsc, z bezpłatnym dostępem do Internetu, możliwością wykonania wydruku, skanu i pracownikiem wykwalifikowanym i nastawionym na szkolenie i pomoc.

Od roku 2018 w MBP Żary funkcjonuje wyposażona dzięki uczestnictwu w projekcie Żarski Park Kultury i Nauki - sala projekcyjna 3 D. Jest to jak na razie projekt innowacyjny na skalę województwa. Podobne kameralne sale projekcyjne istnieją przy niektórych domach kultury w Polsce. Ta jednak nastawiona jest, zgodnie z ideą projektu, na wyświetlanie filmów dokumentalnych w technologii 3D.

Księgozbiór tradycyjny

Żarska Biblioteka gromadzi księgozbiór dla wszystkich grup czytelników ze wszystkich dziedzin wiedzy, w stopniu zapewniającym dostęp do szerokiego zakresu tematycznego produkcji wydawniczej. Rzeczywisty księgozbiór Biblioteki na koniec roku 2017 wyniósł 93594 książek.

Kryzys gospodarczy, jaki od kilku lat można obserwować w naszym kraju znajduje także swoje odbicie w inwestowaniu w kulturę. Żarska księżnica, jak większość innych w Polsce, również odczuwa jego skutki w postaci malejących nakładów na zakup zbiorów. Tendencja spadkowa niekorzystnie wpływa na statystyki wypożyczeń. Współczesny czytelnik, jest bardzo wymagający pod względem podążania za najnowszymi trendami w literaturze. Miejska Biblioteka Publiczna w Żarach stara się reagować na zapytania czytelnicze w miarę dostępności środków na ten cel, ale jest to naprawdę trudne zwłaszcza przy tak rozszerzonej ofercie wydawniczej. Niemniej jednak należy podejmować starania, aby uzyskać wskaźnik zakupu nowości zbliżony do normy 18 woluminów na 100 mieszkańców rocznie. Dlatego potrzebne są wzmożone starania o pozyskiwanie środków ze wszystkich możliwych źródeł, ponieważ tylko aktualny księgozbiór zapewni Bibliotece właściwe funkcjonowanie, w tym podstawowym dla niej obszarze. Jednym z najważniejszych jest dotacja z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2014-2020. Priorytet I. Zakup nowości do bibliotek, z którego MBP Żary korzysta.

Nowoczesne nośniki

AUDIOBOOKI Od kilku lat w żarskiej Bibliotece gromadzone są i udostępniane audiobooki. W chwili obecnej posiadamy 792 książki w tej formie. Jest to alternatywa dla osób niewidzących lub słabowidzących a także dla dzieci mających kłopoty z czytaniem ze

względu na wady rozwojowe. Wypożyczanie audiobooków cieszy się dużym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród osób starszych, którym czytanie tradycyjnych książek sprawia już kłopoty.

LEGIMI Od 2017 MBP Żary oferuje swoim czytelnikom możliwość bezpłatnego korzystania z ebooków platformy „Legimi”. Usługa ta będzie w latach kolejnych kontynuowana. Ciągłe rosnąca baza ponad 20 tys. beletrystycznych nowości wydawniczych w przenośnym urządzeniu typu czytnik, smartfon, laptop daje możliwość bez konieczności ciągłego dostępu do Internetu zabrać pokaźną bibliotekę do pociągu czy na plażę. Nasi czytelnicy początkowo z dystansem podchodzili do tej formy książki. Jednak w chwili obecnej korzystają z niej całe rodziny.

ACADEMICA Platforma cyfrowa która udostępnia zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, w tym współczesne książki i czasopisma naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy. Obecnie **2 218 678** dokumentów w formie cyfrowej dociera do żarskich czytelników. W naszej Bibliotece korzystają z niej głównie ludzie uczący się i piszący prace naukowe. Jest to źródło dostępu do olbrzymiej biblioteki wydawnictw popularno-naukowych, niekiedy unikalnych zbiorów niedostępnych w innej formie.

LERNI Platforma cyfrowa do nauki języków obcych. W MBP Żary pełna wersja kursów językowych dostępna jest od 2018 r. Oferta została dostosowana do potrzeb pracowników bibliotek, zainteresowanych wspieraniem rozwoju czytelników za pomocą innowacyjnych narzędzi e-learningowych. Kursy skutecznie kształtują kompetencje językowe oraz podnoszą atrakcyjność samego procesu uczenia się. Panel nauczycielski pozwala na zakładanie klas, analizę wyników i budowanie własnych lekcji oraz zadań domowych. Wystarczy zalogować się na platformie, pobrać z Biblioteki hasło i w zaciszu domowym uczyć się następujących języków: angielski, niemiecki, hiszpański, francuski oraz włoski.

CZYTAK Prosty w obsłudze, przenośny, wyposażony w głośnik i doskonale wyczuwalną klawiaturę w pełni udźwiękowiony, przyjazny dla osób z dysfunkcją narządu wzroku oraz dla seniorów. Dedykowany osobom niewidomym lub słabo widzącym, które mogą nieodpłatnie korzystać ze zbioru cyfrowej książki mówionej w naszej Bibliotece. Dostępny zbiór liczy obecnie ponad 8000 tytułów i stale się zwiększa. Na Czytaku można także odtwarzać coraz powszechniej dostępne audiobooki, muzykę oraz dokumenty tekstowe. W MBP Żary można z niego korzystać bezpłatnie od 2017 r dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym LARIX.

POTENCJAŁ BIBLIOTEKI-ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięta i zlokalizowana sieć placówek w obrębie miasta dogodna komunikacja, bliskość ośrodków edukacyjnych). 2. Wysoki poziom zaufania i poparcia społecznego dla działań biblioteki i dla jej pracowników. 3. Całkowicie zautomatyzowany proces udostępniania książek tj. wypożyczanie, dostęp do katalogów online, zarządzanie własnym kontem przez Internet, komunikacja z użytkownikami przez e-mail zamawianie książek itd.) 4. Nieodpłatny dla użytkowników dostęp do Internetu, także przez łącze Wi-Fi, Sali projekcyjnej 3D. 5. Wychodzące naprzeciw potrzebom użytkowników centrum informacji-połączenie tradycyjnych nośników tj. książek z nowoczesnymi mediami, Legimi-biblioteka cyfrowa, Academica-biblioteka cyfrowa wydawnictw popularno-naukowych, Lerni-interaktywny kurs językowy. 6. Zbiory dostosowane do potrzeb mieszkańców miasta. 7. Bogaty księgozbiór regionalny, zaawansowane prace nad bibliografią regionalną. 8. Wysoki poziom wykształcenia kadry merytorycznej, a co za tym idzie profesjonalna obsługa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestarzała i zniszczona infrastruktura wewnątrz w budynku głównym 2. Niedostosowana do współczesnych standardów i oczekiwań grafika strony internetowej (nieatrakcyjna zwłaszcza dla młodzieży). 3. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych w większości agend. 4. Niewystarczający dopływ nowości wydawniczych . 5. Zbyt mała liczba czasopism w czyteln. 6. Mała liczba korzystających ze zbiorów w żarskich Kunicach w porównaniu do dwóch filii na terenie miasta. 7. Brak środków finansowych na rozszerzenie działalności kulturalno-oświatowej.

<p>9. Organizacja wystaw, spotkań autorskich, konkursów, zajęć dla dzieci, lekcji bibliotecznych i innych z bogatej oferty animacyjno-kulturalnej MBP .</p> <p>10. Wydawnictwo działające przy żarskiej Bibliotece – eMBePe</p> <p>11. Promocja działań poprzez wydawanie miesięcznika społeczno-kulturalnego INFO ŻARY</p> <p>12. Współpraca z przedszkolami, szkołami, towarzystwami, stowarzyszeniami, świetlicami środowiskowymi, Domem Kultury, Muzeum Pogranicza Śląsko - Łużyckiego, Biblioteką Wojewódzką i bibliotekami w regionie.</p> <p>13. Godziny otwarcia dostosowane do potrzeb użytkowników.</p> <p>14. Profesjonalna i kulturalna obsługa czytelników.</p> <p>15. Aktualna strona internetowa biblioteki oraz profil w mediach społecznościowych.</p>	
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Ustawowy obowiązek utrzymania biblioteki przez organizatora.</p> <p>2. Stabilne zabezpieczenie finansowe z przeznaczeniem na zakup nowości wydawniczych.</p> <p>3. Bogata oferta edukacyjna dająca możliwość ustawicznego doskonalenia zawodowego kadry</p>	<p>1. Brak jasnych rozstrzygnięć prawnych dotyczących pewnych aspektów polityki bibliotecznej.</p> <p>2. Wzrost wymagań użytkowników i niemożność nadążenia za bogatą ofertą wydawniczą.</p> <p>3. Wzrost znaczenia innych sposobów na spędzanie czasu wolnego</p>

<p>zwłaszcza ze strony Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Rozwój współpracy z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, fundacjami i innymi organizacjami pożytku publicznego ale także z lokalnymi przedsiębiorcami. 5. Możliwość pozyskiwania środków finansowych na wyposażenie i działalność z różnych źródeł. 6. Rozwój infrastruktury: <ol style="list-style-type: none"> a. wyposażenie wnętrz, b. nowoczesne technologie, c. punkty wypoczynku z możliwością relaksu. 7. Rozwój społeczeństwa informacyjnego(wzrost znaczenia informacji) i technologii pozyskiwania informacji. 8. Aktywny udział biblioteki w działaniach promujących kulturę i naukę w mieście. 9. Przeprowadzenie szerokiej kampanii promującej czytelnictwo wśród mieszkańców naszego miasta (dotarcie do wszystkich grup czytelniczych ze szczególnym naciskiem na dzieci i ich rodziców, młodzież i coraz bardziej aktywnych emerytów). 10. Dobry kontakt z mediami lokalnymi. 	<p>np. oglądanie filmów, gry komputerowe, centra handlowe itp.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Brak czasu na relaks z książką. 5. Wyludnianie miejscowości-emigracja. 6. Niż demograficzny
--	--

Właściwie przeprowadzona analiza SWOT sytuacji biblioteki daje nam odpowiedzi na podstawowe pytania, które wyznaczają dalsze kierunki rozwoju placówki:

- Jakie są silne i słabe strony biblioteki?
- Jakie ważne czynniki ekonomiczne, społeczne i polityczne stwarzają szanse i zagrożenia dla placówki?
- Które kierunki rozwoju przynoszą zamierzone efekty?
- Jakie aspekty działalności trzeba zmienić lub zmodyfikować?

DZIAŁANIA MBP, KTÓRE WARTO KONTYNUOWAĆ LUB ROZWINAĆ

Jak widać z przeprowadzonej analizy występuje przewaga po stronie mocnych stron i możliwych szans. Ale istnieją również słabe strony i zagrożenia nad którymi szczególnie trzeba się pochylić. Miejska Biblioteka Publiczna jest jedną z najprężniej rozwijających się placówek na tle innych w powiecie, a nawet w południowej części województwa lubuskiego.

1. Wiele pozytywnych zmian niesie za sobą automatyzacja procesu wypożyczeń. W opinii naszych użytkowników jest to duży krok w przyszłość. Nie boimy się nowych rozwiązań. Wprowadzamy do placówki nowe media, poszukujemy alternatywnych źródeł ich finansowania czego przykładem jest udział w projekcie Żarski Park Kultury i Nauki współfinansowanym ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.
2. Biblioteka będzie podtrzymywać sprawdzone, tradycyjne formy i metody promowania czytelnictwa, Biblioteki i miasta. MBP Żary jest organizatorem największego w Europie i jednego z większych na świecie Międzynarodowego Konkursu na Ekslibris Dzieci i Młodzieży. Jest to impreza o wielkim prestiżu, którą należy kontynuować. Impreza ma charakter cykliczny w odstępach dwuletnich. W roku konkursowym 2018 wprowadzono dodatkową kategorię **Niepodległość** związaną z 100 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.
3. W żarskiej księżnicy organizowany jest ogólnopolski konkurs literacki „O Laur Dziewina”, na który napływają prace z całego kraju. Impreza już na trwałe wpisał się w kalendarium amatorskich konkursów literackich. Dlatego warto kontynuować to przedsięwzięcie. Zazwyczaj jest ono połączone z Majowymi Spotkaniami Literackimi. Jest to impreza, w której literaci z Żar i okolic spotykają się z czytelnikami i prezentują swój dorobek w Bibliotece i poza nią.
4. Dużym zainteresowaniem cieszą się organizowane w placówce wystawy, zarówno te dla czytelników dorosłych pod szyldem Galerii Ekslibrisu jak i te dla dzieci w Galerii

Kolebka. Terminarz ekspozycji jest wypełniony na cały rok. Zgłaszają się do nas placówki i indywidualni twórcy, którzy chcą podzielić się swoimi dokonaniem artystycznymi. Każda wystawa przygotowana jest z wielką pieczołowitością i starannością, w trosce o twórcę i odbiorcę. Nie ma znaczenia, czy jest to uznany artysta, czy dziecko chcące się pochwalić swoimi pracami. Każdy traktowany jest z tą samą uwagą. Biblioteka posiada powierzchnię ekspozycyjną, którą warto wykorzystywać.

5. Żarska Biblioteka jest autorem bogatej oferty imprez, których adresatem są dzieci. Wakacje i ferie w Bibliotece są doskonałą alternatywą spędzania czasu wolnego. Wykwalifikowana kadra, szeroki wachlarz zajęć z wykorzystaniem książki, pedagogiki zabawy, biblioterapii, szczególna dbałość o bezpieczeństwo uczestników, to wszystko powoduje, że dzieci chętnie uczestniczą w wyprawce. Podobna frekwencja jest na innych organizowanych przez agendy Biblioteki imprezach (konkursy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne lub wycieczki do biblioteki w przypadku przedszkolaków, wystawy, turnieje). Jednym z ważniejszych konkursów cyklicznych jest Międzyszkolny Turniej Pięknego Czytania Czyt*AS. W konkursie, od kilku lat, biorą udział reprezentanci wszystkich szkół podstawowych z naszego miasta. Podobnym zainteresowaniem cieszy się Tydzień Głośnego Czytania i akcja Całe Żary Czytają Dzieciom, w której żarskim przedszkolakom czytają przedstawiciele konkretnych profesji lub pasjonaci. Każdego roku zapraszamy ludzi związanych z określoną grupą zawodową, którzy stają przed trudną i bardzo bezpośrednią publicznością. Jedną z cenniejszych inicjatyw, jaką udało nam się wypracować pod koniec roku 2014 jest prowadzenie zajęć z dziećmi ze świetlicy środowiskowej MOPS- Piątka. Jest to bardzo trudna, ale też dająca wiele satysfakcji praca. Wprowadzanie dzieci ze środowisk bardzo często patogennych w świat wysokiej kultury, wykorzystywanie biblioterapii w trudnym procesie wychodzenia poza ramy środowiska, do którego przywykły, dowartościowywanie ich potencjału twórczego poprzez zabawy plastyczne, literackie, muzyczne to tylko niektóre z szerokiego spektrum zajęć. Podobne zajęcia prowadzone są w świetlicy przy Zespole Szkół w żarskich Kunicach.
6. *Młoda fala* to cykl spotkań autorskich z młodzieżą i dla młodzieży polegający na promocji ludzi, którzy rozpoczynają swoją przygodę z twórczością literacką. Dzięki tej inicjatywie udało nam się dowiedzieć jak wielu młodych próbuje pisać. Na razie ich twórczość trafia w większości do szuflady. Cykl jest naszym sposobem ośmielenia i wsparcia dla tej niepewnej, młodej wrażliwości.
7. Przy MBP Żary działa od 2 lat Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Kulturalnych DWUKROPEK. Dzięki niemu i pozyskanym środkom finansowym udało nam się wspólnie zorganizować kilka ciekawych inicjatyw *Wakacyjne gotowanie, Żary wczoraj*

i dziś, Czytanie na czekanie, Bookcrossing w Żarach, Z książką można wszędzie, Kamishibai jako innowacyjna forma nauki poprzez zabawę, a w roku 2018 przygotowujemy się do wspólnej inicjatywy pod hasłem *Wolność, Kocham i Rozumiem*. Będzie to cykl imprez dla młodzieży związany tematycznie ze 100-leciem Niepodległości. Nadal będziemy aplikować o środki z różnych źródeł.

8. Żarska Biblioteka posiada bardzo bogaty zbiór materiałów o naszym regionie. Dzięki staraniom pracowników, którzy dbają o to, aby każda ukazująca się publikacja trafiała do zbiorów, żarska Książnica posiada również bogaty i ciągle aktualizowany zbiór Dokumentów Życia Społecznego (plakaty, zaproszenia, informatory, druki okolicznościowe, sprawozdania itp. obrazujące życie naszego miasta). Jest to nasz wkład w budowanie tożsamości regionalnej i zabezpieczenia dorobku twórców związanych z naszą małą ojczyzną. Od kilku lat trwają prace nad opracowaniem pełnej bibliografii regionalnej. Jest ona na bieżąco uzupełniana i rozbudowywana.
9. MBP Żary stara się być instytucją mocno osadzoną w środowisku lokalnym. Jest to szczególnie ważne w przypadku kontynuowania lub nawiązywania współpracy z innymi placówkami, stowarzyszeniami, fundacjami i kołami. Wspólne planowanie i przygotowanie działań daje dużo bardziej spektakularne efekty, niż działanie w pojedynkę. Do tej pory udało nam się wypracować doskonałe formy współpracy z placówkami oświatowymi, które chętnie korzystają z naszej oferty imprez, ale także razem z nami je współtworzą np. wystawy w Galerii Kolebka, które powstają zwykle jako wspólne dzieło Biblioteki i szkoły lub przedszkola. Żarska Biblioteka jest instytucją z wielkim potencjałem, który warto wykorzystywać współpracując z nami. Jesteśmy na taką ofertę otwarci. Pomagamy tym, którzy mają ciekawy pomysł na działanie podnoszące kompetencje mieszkańców miasta. Warto przełamać stereotyp, aby podejmować tylko takie działania, które wpisują się w sukces jednej instytucji czy organizacji. Wspólne działania mogą mieć większą skalę i oddźwięk wśród mieszkańców naszego miasta.
10. Warto kontynuować również działalność wydawniczą Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żarach. Wydawnictwo eMBePe ma duży wkład w promowanie twórczości pisarzy związanych z naszym miastem. Taka działalność wpisuje się w zachowanie tożsamości regionalnej oraz mecenat nad regionalną działalnością twórczą. Jest to również promocja naszego miasta jako kuźni ludzi pióra, którzy utrzymują od lat wysoki poziom dokonań twórczych np. seria Debiutów. Nakładem wydawnictwa ukazują się również materiały promujące prowadzone przez Bibliotekę działania konkursowe np. Biennale na Ekslibris, O laur Dziewina oraz materiały z Majowych Spotkań Literackich. Od kilku lat działalność wydawnicza eMBePe rozbija się o brak środków finansowych. Dlatego dzięki działającemu przy MBP Żary Stowarzyszeniu Wspierania Inicjatyw Kulturalnych

Dwukropek udało nam się pozyskać środki na wydanie tomiku wierszy Katarzyny Zychli *Rezerwacja dla dwojga*.

11. Duże znaczenie dla promocji działań kulturalnych w mieście ma wydawane przez MBP Żary INFO Żary. Jest to bezpłatny miesięcznik społeczno-kulturalny, który od roku 2015 podpowiada mieszkańcom gdzie można spotkać się z kulturą oraz informuje o najważniejszych sprawach dotyczących życia społecznego w Żarach. Przewodnik na trwałe wpisał się w krajobraz naszego miasta. Ukazuje się w formie tradycyjnej, papierowej i online.

Jak widać w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żarach, istnieje wiele cennych inicjatyw, które warto rozwijać i kontynuować. To tylko niektóre z nich. Jedno jest pewne –współczesna biblioteka nie może stawiać oporu zmieniającej się rzeczywistości i potrzebom czytelników. Analiza tych potrzeb prowadzi do dostosowania oferty do specyfiki danego regionu

NOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ W MBP ŻARY

SKĄD JESTEŚMY...

Wywiady z najstarszymi mieszkańcami, gromadzenie zdjęć i pamiątek, spisanie przepisów kulinarnych...

Projekt „Skąd jesteśmy” ma na celu poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjno-informacyjnej biblioteki i zachęcić mieszkańców do działania poprzez zainteresowanie dziedzictwem kulturowym własnej miejscowości i jej mieszkańców. W gminie zamieszkują potomkowie repatriantów z Kresów Wschodnich, z Polski Centralnej i mała grupa autochtonów. Każda z rodzin ma swoją historię, zwyczaje, obyczaje, pielęgnuje własne tradycje związane z obrzędami świątecznymi i ważnymi wydarzeniami rodzinnymi.

Ważna jest współpraca międzypokoleniowa. Chodzi o to, żeby ludzie młodzi zaczęli rozmawiać ze starszymi członkami rodzin, żeby zainteresowali się historią poszczególnych rodzin, żeby szukali i gromadzili pamiątki rodzinne, zdjęcia, spisywali wspomnienia, wiersze, piosenki i przepisy kulinarne, żeby to wszystko ocalić od zapomnienia i przekazać następnym pokoleniom. Sięganie do korzeni poszczególnych rodzin, to również poznanie historii własnej ojczyzny, szukanie, zbieranie informacji i częstsze korzystanie z księgozbioru biblioteki.

JESTEM ONLINE

Kursy podstawowej obsługi komputera oraz e-uczestnictwa czyli korzystania z usług internetowych...

Od kilku lat obserwuje się wzmożone działania różnych instytucji i fundacji dotyczące problemu zaktywizowania komputerowego pokolenia 65+. Z naszego doświadczenia wynika jednak, że wielu jest ludzi dużo młodszych, nadal aktywnych zawodowo dla których

umiejętność pracy z komputerem ogranicza się do włączenia i ewentualnego przeglądania stron. Wielu z nich nie potrafi korzystać z Word 'a, poczty elektronicznej, Skype 'a, bankowości elektronicznej, a jest im to w dzisiejszych czasach potrzebne.

Projekt będzie polegał na przeprowadzeniu szkolenia komputerowego połączonego z obsługą Internetu. Program szkolenia komputerowego zostanie podzielony na trzy części:

Część pierwsza - umiejętności podstawowe (poznanie podstawowych wiadomości o sprzęcie komputerowym i oprogramowaniu, proste czynności wykonywane na plikach i folderach, tworzenie nieskomplikowanych dokumentów tekstowych, obsługa przeglądarki internetowej oraz poczty elektronicznej).

Część druga - wyszukiwanie informacji (pozyskanie informacji z Internetu, poznanie zagadnień związanych z bezpieczeństwem użytkownika komputera osobistego i wyszukiwarki internetowej, muzyka, e-edukacja, rozkłady jazdy, kopiowanie, tworzenie haseł, klawiatura, wirtualne zwiedzanie, itp.).

Część trzecia - e-uczestnictwo (dostęp do e-usług , rozliczanie podatków, płatności, zakupy w sieci itp.).

AKTYWNIE RAZEM

Biblioteka miejscem aktywizacji społecznej i kulturalnej mieszkańców.

Projekt ma na celu **stworzenie w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żarach miejsca aktywizacji społecznej i kulturalnej mieszkańców**, w którym osoby kreatywne i grupy nieformalne mogłyby realizować projekty społeczne własnego autorstwa. Oto jeden z możliwych scenariuszy takich działań kierowany np. do nieaktywnych zawodowo kobiet, pragnących rozwijać swoje zainteresowania i w sposób twórczy spędzać czas.

Kobiety-Aktywnie razem.

Przykładowe tematy warsztatów:

- **„Znać swoją wartość”** - trening kompetencji i umiejętności społecznych obejmujący zajęcia grupowe rozwoju osobistego, dodające pewności siebie, przełamujące bariery emocjonalne, motywujące do rozwoju osobistego i działań społecznych.

- **trening umiejętności interpersonalnych** - cykl spotkań z zakresu komunikacji interpersonalnej, podnoszenia poczucia własnej wartości, umiejętności mediacji, autoprezentacji, zasad konstruktywnego dialogu w grupie i organizacji. Tematy spotkań: „Komunikacja werbalna i niewerbalna”, „Wzrost poczucia własnej wartości”, „Zachowania asertywne, agresywne i uległe”, „Budowanie postawy prospołecznej”, „Radzenie sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi”, „Kobiecość- mój atut”

- warsztaty ukazujące etapy **tworzenia stowarzyszeń i fundacji**. Warsztaty dotyczące ewentualnego przekształcenia grupy nieformalnej w stowarzyszenie lub fundację. Do współpracy można zaprosić prawnika lub radcę prawnego (Sektor 3).

- **spotkanie z lokalnymi liderami i przedsiębiorcami, ludźmi sukcesu**. Spotkanie ma na celu zaprezentowanie uczestnikom wielu dróg rozwoju osobistego, aktywności zawodowej i społecznej.

- **integracyjna impreza plenerowa „Piknik z książką kucharską”**. Impreza otwarta dla mieszkańców Żar i okolic, szeroko rozreklamowana w regionalnych mediach, przeznaczona dla miłośników gotowania i smakowania. Celem pikniku będzie zintegrowanie lokalnej społeczności oraz popularyzacja księgozbioru biblioteki. Mieszkańcy mogą wymienić doświadczenia kulinarne, degustować potrawy przygotowane przez uczestniczki projektu.

- **przez sztukę do samego siebie** (możliwość współpracy z Domem Kultury i Uniwersytetem Trzeciego Wieku, czy środowiskiem żarskich artystów) - warsztaty twórcze, prezentujące metody kreatywnego spędzania czasu wolnego, kształtujące zainteresowania oraz zachowania związane z aktywnym uczestnictwem w kulturze. Omówienie technik malarskich, materiałów potrzebnych do realizacji twórczych pasji.

Każdy z cykli mógłby być dedykowany innej grupie odbiorców i przystosowany tematycznie do potrzeb danej grupy.

U NAS CIEKAWIEJ, CZYLI ODKRYWAMY TAJEMNICE MIASTA

Wydanie książki - zbioru ilustrowanych opowiadań napisanych przez młodzież dotyczących miasta...

Projekt będzie polegał na wydaniu książki - zbioru ilustrowanych opowiadań, w których wyobraźnia przeplata się z rzeczywistością. W swych utworach młodzież opowiadać będzie o tajemnicach, magicznych miejscach miasta, urokliwych zakątkach, zabytkach przyrody i architektury oraz przedstawi historie z nimi związane (niekoniecznie prawdziwe). Całość proponowanych działań projektowych jest tak zbudowana, aby wyzwolić aktywność uczestników w trzech płaszczyznach - literacko-plastycznej (teksty literackie, rysunki), edukacyjnej (redagowanie książki, śledzenie i uczestniczenie w procesie jej wydania) i intelektualnej (poszukiwanie inspiracji twórczych, rozbudzenie wyobraźni).

Projekt rozpocznie się od pozyskania środków zewnętrznych na jego realizację. Następnie ogłoszenie dwóch konkursów dla młodzieży -literackiego i plastycznego. Informacje o konkursie pojawiłyby się na łamach lokalnych gazet („Gazeta Regionalna”, „Moja Gazeta”), stronach internetowych szkół, Biblioteki, Urzędu Miasta. Na przygotowanie prac konkursowych uczestnicy będą mieli trzy miesiące. Będzie to czas przeznaczony na przeprowadzenie prac badawczych - fotografowanie interesujących miejsc w mieście, rozmowy ze starszymi mieszkańcami, pracę z materiałami archiwalnymi, badanie bibliotecznych zbiorów regionalnych oraz udział w przygotowanych przez organizatorów warsztatach artystycznych i literackich. Warsztaty prowadzone będą przez profesjonalistów, pod okiem których uczestnicy konkursu zdobędą wiedzę teoretyczną i praktyczną, pomocną w wyborze techniki wykonania pracy konkursowej. Podczas warsztatów artystycznych uczestnicy poznają podstawowe zasady kompozycji obrazu, doboru barw i narzędzi, zapoznają się także z różnorodnymi technikami plastycznymi. Warsztaty literackie dostarczą im natomiast wiedzy z zakresu tworzenia krótkich form -opowiadania, noweli, listu, eseju. Uczestnicy konkursu dowiedzą się m.in. jak konstruować utwór, zawiązywać akcję, stopniować napięcie, prowadzić dialogi. Spośród nadesłanych do konkursu prac Jury wybierze 10 najciekawszych utworów literackich i 10 prac plastycznych, które następnie zamieszczone zostaną w książce.

W MAŁYM KINIE

Rozszerzenie oferty Sali 3D o projekcje filmów, których nie można już obejrzeć w komercyjnym kinie.

Projekt polegający na wykorzystaniu zasobów Sali projekcyjnej do organizacji niekomercyjnych seansów różnego rodzaju filmów, Na takiej zasadzie działają tzw. Kina za

rogiem. „Kina za Rogiem to przede wszystkim sale multimedialne adaptowane do funkcji małego kina, tworzone w ramach istniejącej infrastruktury publicznej i prywatnej w domach kultury, bibliotekach, szkołach, ośrodkach edukacyjnych i sportowych, remizach strażackich, sanatoriach, klubach czy kawiarniach. Kino za Rogiem to alternatywna propozycja zaspokajania potrzeb kulturowych. W dużych aglomeracjach rolą Kina za Rogiem będzie przede wszystkim poszerzenie możliwości kontaktu ze sztuką filmową poprzez udostępnianie filmów rzadko lub nigdy nie trafiających do multipleksów. W małych miasteczkach i wsiach jest to sposób, aby przywrócić modę na oglądanie filmów w kinie. Alternatywa polega również na tym, że nie tylko animator kina, ale także widz ma wpływ na dobór repertuaru. W takim kinie można obejrzeć nie tylko filmy, ale też transmisje na żywo wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz własne prezentacje multimedialne”.

W przypadku żarskiej Biblioteki warto zacząć od projekcji filmów i bajek dla dzieci, wykorzystując wolne od niedawna od handlu niedziele w formie tzw. poranków, które były kiedyś bardzo popularne. Z czasem można pomyśleć o projekcjach dla dorosłych wykorzystując potencjał techniczny i małą, kameralną atmosferę sali.

WIRTUALNE WYSTAWY

Projekt polegający na stworzeniu możliwości dostępu do wystaw odbywających się w MBP za pośrednictwem Internetu.

W "Wystawach wirtualnych" znajdować się będą galerie zdjęć obiektów i ich reprodukcji prezentowanych podczas wystaw rzeczywistych, materiały źródłowe i historyczne towarzyszące wystawom, a także fotorelacje z wernisaży opatrzone komentarzem.

PIKNIK LITERACKI

Projekt dla rodzin polegający na organizacji pikników tematycznie związanych z konkretną książką, bohaterem literackimi, rocznicą wydarzeń itp. w przylegającym do Biblioteki parku (impreza cykliczna, plenerowa).

Piękny park przy MBP może się stać miejscem weekendowych spotkań z książką. Mająca powstać scena i ogrodzony, bezpieczny dla dzieci teren stwarza doskonałą możliwość organizacji plenerowych imprez dla całych rodzin połączonych z warsztatami, konkursami, spotkaniami autorskimi, kiermaszami książek czy też innymi formami promocji czytelnictwa. Będzie to doskonała okazja aby porozmawiać na temat dobroczynnej roli książki w procesie wychowania dziecka, pokazać ofertę imprez w Bibliotece i mieście, a także zachęcić rodziców do wspólnego korzystania ze zbiorów Biblioteki. Do współpracy można zaprosić inne instytucje, stowarzyszenia i fundacje, których działalność tematycznie wiązać się będzie z promowaną literaturą.

KSIĄŻKA ZAKAZANA

Projekt dla młodzieży polegający na przybliżeniu historii książek uznawanych w historii świata za zakazane.

Na świecie Tydzień Zakazanych Książek organizowany jest od 1982 przez Amerykańskie Stowarzyszenie Bibliotekarzy (American Library Association), które w ten sposób postanowiło odpowiedzieć na nagły wzrost liczby podejmowanych prób zakazywania książek w szkołach, księgarniach i bibliotekach. Według wycień Stowarzyszenia w ciągu ostatnich czterech dekad na celowniku różnej maści cenzorów znalazło się ponad 11 tysięcy tytułów. Próby cenzury najczęściej motywowane są chęcią ochrony dzieci przed „niewłaściwymi” treściami.

Podczas Tygodnia Zakazanych Książek, który zazwyczaj przypada na miesiąc październik, biblioteka poprzez organizację różnego rodzaju spotkań i seminariów dla młodzieży zachęci do dyskusji o literaturze, która bywała lub nadal bywa zakazywana, wycofywana z obiegu i umieszczana na "czarnych listach".

Przedstawione powyżej projekty to tylko mały wycinek działań jakimi będziemy zachęcać mieszkańców miasta do korzystania z Biblioteki, ponieważ każdy kolejny rok stwarza nowe możliwości. Wieloletnie doświadczenie dotyczące pracy w bibliotece, a także trzy ostatnie lata na stanowisku dyrektora nauczyły mnie, że najlepsze pomysły i działania, to te które rodzą się wraz z projektami na środki pozabudżetowe. Ważne jest, aby konsekwentnie, odważnie, ale przede wszystkim kompetentnie realizować założoną misję biblioteki.

MISJA BIBLIOTEKI

„Miejska Biblioteka Publiczna w Żarach jako trzecie miejsce”

Organizacja pracy Biblioteki w taki sposób, aby zachęcić do czytania książek, ale także do zatrzymania się i spędzenia wolnego czasu w Bibliotece.

1. Przygotowywania w miarę możliwości aktualnej oferty nowych usług w odpowiedzi na zapytania i wnioski czytelników.
2. Przygotowywanie ciekawej oferty imprez w Bibliotece, kontynuacja sprawdzonych działań, ale także ciągłe poszukiwanie nowych sposobów popularyzacji książki, docieranie do nowych odbiorców.
3. Organizacja i prowadzenie bezpłatnych szkoleń lub kursów dla mieszkańców miasta, których tematyka i zakres odpowiada aktualnym potrzebom.

4. Dążenie do wzmocnienia pozycji MBP w mieście. Pozyskiwanie czytelników poprzez **wychodzenie Biblioteki do czytelnika**.
5. Opracowanie wniosków na różnego rodzaju projekty unijne, regionalne, dotacje celowe, projekty Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Fundacji celem uzupełnienia środków na działalność i rozwój Biblioteki.
6. Rozwój współpracy z bibliotekami szkolnymi, w celu stworzenia wspólnej i uzupełniającej się oferty czytelniczej. Udział w projektach, które dają możliwość pozyskania środków na zbiory w partnerstwie z bibliotekami szkolnymi.
7. Prowadzenie polityki gromadzenia zbiorów zgodnej z potrzebami mieszkańców Żar, ale także kreowanie zainteresowania poprzez promowanie książek z zakresu literatury wysokiej i znaczącej dla dziedzictwa kulturalnego.
8. Starania o pozyskiwanie wszelkich materiałów dotyczących regionu i miasta.
9. Opracowanie i udostępnianie informacji o regionie.
10. Pozyskiwanie, opracowanie, właściwe przechowywanie i udostępnianie zbiorów specjalnych.
11. Poszerzenie oferty współczesnej formy książki elektronicznej.
12. Podtrzymanie oferty darmowego Internetu w Bibliotece.
13. Monitorowanie wykorzystania gromadzonych w Bibliotece czasopism, aktualizacja oferty pod względem zapytań czytelników.
14. Wprowadzenie oferty czasopism popularnych dostępnych drogą elektroniczną.
15. Prowadzenie badań i analiz dotyczących potrzeb i satysfakcji użytkowników z usług bibliotecznych.
16. Zwiększenie dostępności do informacji o regionie poprzez digitalizację zbiorów, kontynuacja prac nad tworzeniem Bibliografii Regionalnej.
17. Prowadzenie działań marketingowych i rzeczniczych mających na celu promowanie działalności placówki, ale także pozyskiwanie przyjaciół Biblioteki oraz poszerzenie oferty współpracy z instytucjami i stowarzyszeniami w mieście.
18. Opracowanie i rozpropagowanie materiałów reklamowych INFO Żary, informatorów, ulotek.
19. Poprawa bazy lokalowej i wizualnej strony Biblioteki poprzez wykonanie remontów i wyposażenie działów w nowoczesne meble, sprzęty i zagospodarowanie terenu zielonego wokół budynku. Starania o pozyskanie dodatkowych funduszy na realizację zamierzeń.
20. Prowadzenie systematycznej selekcji zbiorów, organizowanie kiermaszy materiałów zbędnych i pozyskiwanie w ten sposób środków na zakup nowości.
21. Doskonalenie umiejętności kadry bibliotekarzy, uczestnictwo oraz organizacja szkoleń.

22. Wprowadzanie zmian w strukturze organizacyjnej, dostosowujących bibliotekę do nowych zadań i zmieniających się potrzeb.
23. Stworzenie stabilnych, bezpiecznych i godnych warunków pracy dla kadry biblioteki. Prowadzenie polityki monitorowania i przeciwdziałania konfliktom interpersonalnym, dyskryminacji, mobbingowi. Działanie zgodne z Kodeksem Pracy, aktami normatywnymi Biblioteki oraz w porozumieniu z Niezależnym i Samorządnym Związkiem Zawodowym Bibliotekarzy .
24. Zastosowanie nowych technik medialnych do uatrakcyjnienia działań.
25. Kontynuacja działalności wydawniczej eMBePe, ukierunkowanej na promocję lokalnego środowiska twórczego.
26. Planowe i rzetelne prowadzenie i przechowywanie dokumentacji Biblioteki, planów, sprawozdań, kalendarium, czy analiz i terminowe przekazywanie ich właściwym urzędom.
27. Planowe i prowadzenie czynności kontrolnych w bibliotece (skontrów zbiorów i wyposażenia, kontroli zarządzania ryzykiem, oceny efektów podejmowanych przez pracowników inicjatyw)
28. Współpraca z lokalnymi mediami, przygotowywanie i przekazywanie informacji o imprezach w Bibliotece poprzez prowadzenie strony www. i media społecznościowe.